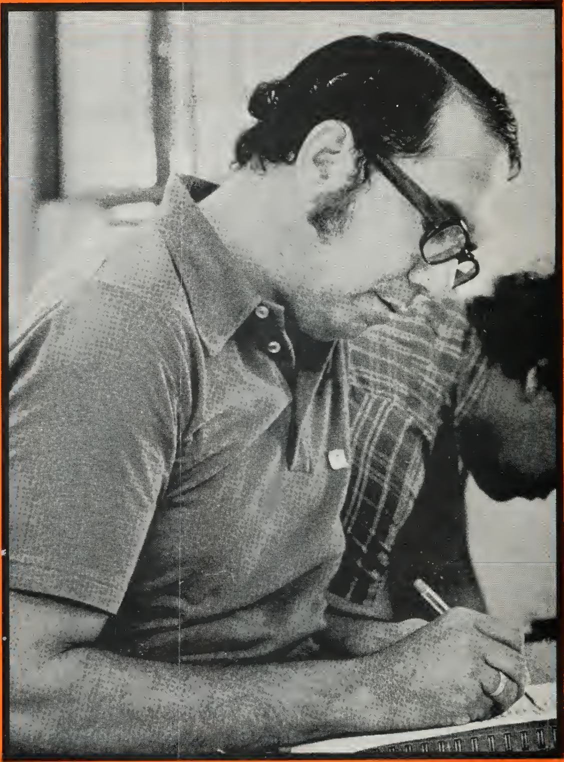
MAANDBLAD
van de vakbond
leerkrachten aruba

sekretaria di v.l.a.

5e JAARGANG
SEPT. 1974

7 onderwijsdag sectie 6

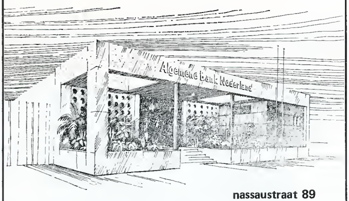
vom

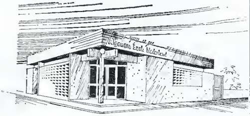
eddy croes afgetreden

Algemene Bank Nederland N.V.

aruba branch

nassaustraat 89

b. v.d. veen zeppenfeldtstraat 67

goede service in moderne sfeer

GAARNE TOT UW DIENST

bij

MARISKA

vindt u (bijna) alles voor
school of thuis

BOEKHANDEL MARISKA
trefpunt voor jong of oud

TOPCAR n.v.

it's the real thing

Enjoy Coca-Cola Trade-mark ®

5e JAARGANG no. 7

SEPTEMBER 1974

vo no. 7 rm

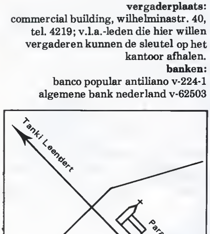
redactie:

j. jutten, drs. g. j. kolmus, mej. e. polak, mej. g. naloop, a. vrolijk
redactieadres:
paradera 82
bank:
a.b.n., banknr. v. 62583
t.n.v. "vorm"
layout:
r. en j. de graaff
tekeningen:
j. g. m. strick
drukkerij:
v.a.d. (offset)
abonnementen (op aruba alleen voor personen buiten het onderwijs):
f. 15,— per jaar

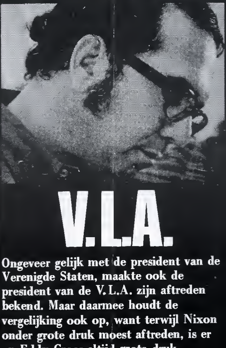
hoofdbestuur v.l.a.:

voorzitter:

wnd. secretaresse:
mej. d. croes
penningmeester:
a. engelbrecht
leden:
j. autsema, v.w.o./ h.a.v.o.
mej. t. pengel, b.b.o.
mej. m. winklaar, v.o.
mevr. f. wever, mej. d. croes, b.o.
bestuursadres:
p.o.b. 582, oranjestad
vergaderplaats:
commercial building, wilhelminastr. 40, tel. 4219; v.l.a.-leden die hier willen vergaderen kunnen de sleutel op het kantoor afhalen.
banken:
banco popular antiliano v-224-1
algemene bank nederland v-62503

bij het AFSCHEID van MISTER

V.L.A.

Ongeveer gelijk met de president van de Verenigde Staten, maakte ook de president van de V.L.A. zijn aftreden bekend. Maar daarmee houdt de vergelijking ook op, want terwijl Nixon onder grote druk moest aftreden, is er op Eddy Croes altijd grote druk uitgeoefend om aan te blijven.
Voor de meesten van ons zal het aftreden van de V.L.A.-voorzitter een grotere verrassing zijn geweest dan het aftreden van Nixon. Want het aftreden van Nixon kon je al een straat ver zien aankomen, maar een V.L.A. zonder Eddy Croes, mister V.L.A.-himself, als voorzitter, is voor menigeen een ondenkbare zaak.
Wat nu? Paniek in de bond? De bond onthoofd, stuurloos? Heeft Eddy Croes de bond in elkaar laten storten door af te treden op een moment dat Aruba een periode van grote historische betekenis beleeft?

deze maand:

bij de voorplaat:

Laten we wel wezen. Hem valt niets te verwijten, hij heeft waarachtig zijn best wel gedaan.

groot kaliber

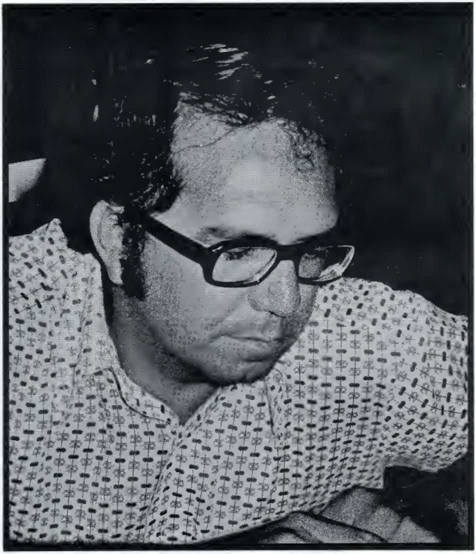
Laten we even wel wezen. Hem valt niets te verwijten, hij heeft waarachtig zijn best wel gedaan de afgelopen jaren. Als men beziet dat andere bestuursleden al vaak na korte tijd bezweken onder het vele werk, dan heeft Eddy Croes met de tijd en energie die hij aan de VLA heeft besteed een prestatie van groot kaliber geleverd. Hij is vooral de man van de eenheid geweest, eenheid in het onderwijs op Aruba. Maar de laatste tijd werd de vraag steeds sterker: eenheid waartoe? Nadat de eenheid binnen de eigen vakbond gewaarborgd leek, werd begonnen met de eenheid in wijdere kring, de eenheid met de andere vakbonden op Aruba. Dit was een belangrijke stap vooruit, omdat op deze manier het onderwijs uit zijn isolement werd gehaald en tussen het volk geplaatst kon worden, waar het thuis hoort. Helaas heeft Eddy dit werk niet afgemaakt.

waarom?

Toch ontkomen we niet aan de vraag: waarom?
Waarom is Eddy Croes afgetreden. Afgezien van het feit dat ik me best kan voorstellen dat hij het na vier jaar wel eens genoeg vindt, zijn er natuurlijk nog meer faktoren in het spel.
Tegen mij heeft hij gezegd dat het enthousiasme wel vermindert als je ziet dat er belangrijke beslissingen in het onderwijs genomen moeten worden en de leden van de vakbond vinden alles wel best.
Dit geluid is niet nieuw. Reeds in het interview in Vorm feb. '73 laakte de toenmalige voorzitter het gebrek aan engagement bij de leden: "de laatste tijd voelden we vrijwel geen geëngageerdheid meer bij de leden," zei hij toen. Daar wilde hij blijkbaar niet langer leiding aan geven. Het sullig buitenspel blijven van de VLA in belangrijke kwesties als lerarenopleiding, spelling en inspraak in het onderwijsbeleid, zag Eddy Croes als een afgang voor de bond, die dan maar niet onder zijn voorzitterschap moest plaats vinden.

mogelijkheden

Ongetwijfeld is het waar dat de meeste leden niet veel meer zijn dan contributiebetalers, maar we moeten ons toch ook wel afvragen hoe het anders had gekund. Ik heb dat Eddy al eens eerder gevraagd en hij zei toen: "B.v. door het bezoeken van vergaderingen, door publikaties in Vorm of door zich kandidaat te stellen voor functies in de bond" (Vorm, febr. '73).

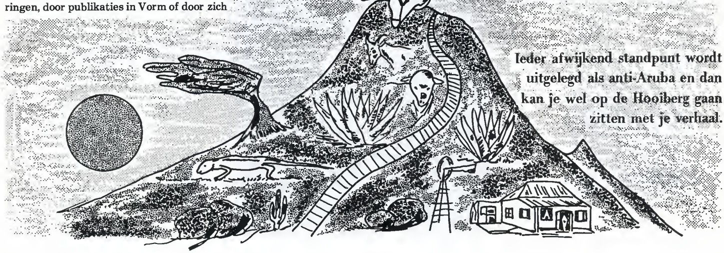

Eddy Croes in Vorm feb. '73: de laatste tijd voelden wij vrijwel geen geëngageerdheid meer bij de leden."

●

tekst: j. jutten
foto's en tekening: r. de graaff

Natuurlijk, dat is allemaal waar, maar ook waar is, wat ik een trouw vergaderingenbezoeker hoorde zeggen: "Ik heb zelden een vergadering meegemaakt waarvan ik na afloop dacht: ik zou wat gemist hebben als ik niet geweest was. Het resultaat lees je een paar weken later wel in Tussenvorm of Vorm en dan weet je het ook." De meeste vergaderingen zijn voor de gewone leden bijeenkomsten waar niets gebeurt, waar je kunt horen wat het bestuur gedaan heeft in de achterliggende tijd of kunt luisteren naar hun mening over bepaalde zaken of naar de

Ieder afwijkend standpunt wordt uitgelegd als anti-Aruba en dan kan je wel op de Hooiberg gaan zitten met je verhaal.

geheel vrijblijvende mening van een aantal gebruikers van de rondvraag. Ik geloof dat we eens vergaderingen bijeen moeten roepen met de taakstelling: "Vanavond gaat de VLA zijn standpunt bepalen t.a.v. de spelling, of de lerarenopleiding, of de positie van de gehuwde vrouw, of het kleuteronderwijs, de l.o.m.-school ect. ect. Die vergaderingen zouden er als volgt uit kunnen zien: Eerst krijgt een aantal sprekers de gelegenheid om hun mening pro of contra een bepaalde zaak te bepleiten, daarna is er gelegenheid voor discussie, woord en wederwoord, waarna er een duidelijk standpunt uit de bus moet komen, b.v. door middel van een stemming. Dat standpunt moet dan direkt vertaald worden in aktie, aangegeven moet worden hoe het zojuist gevormde idee gerealiseerd moet worden en wie dat gaan doen. Tenminste, als de mogelijkheden daartoe aanwezig zijn. Zijn die er niet, dan hebben we in ieder geval een duidelijk standpunt over de betreffende zaak en kunnen we tenminste zeggen: "De VLA denkt er zo over, of de VLA wil dit of dat."

Moeten wij van de leden verlangen dat zij aktie gaan ondernemen? Ik geloof dat het juist een taak van het bestuur is om de leden te mobiliseren. Niet alleen maar informeren, en dan afwachten wat men met die informatie gaat doen. Het bestuur dient het ontwikkelen van ideeën binnen de bond te stimuleren, de ideeën te vertalen in aktie, de akties te organiseren en te coördineren. Als de leden dán thuis blijven kan er met meer recht gezegd worden dat ze onverschillig zijn en dan weet ik het ook niet meer. Die situaties hebben zich nog niet zo erg veel voorgedaan.

politieke druk

Eddy Croes maakte zijn aftreden bekend, kort nadat hij was teruggekeerd van een bezoek aan Curaçao waar het VLA-bestuur een bijeenkomst had gehad met de VLC. Die bijeenkomst vond plaats op de zondag voordat de VLC een demonstratieve vergadering zou gaan houden op maandagmorgen (dus zou gaan staken) uit protest tegen het inspraakbeleid van de minister. Waarschijn-

Eddy Croes tijdens zijn speech op de dag van de arbeid (1 mei 1974).

lijk beschikte onze ex-voorzitter toen over alle informatie dienaangaande, had hij gezien dat zelfs de ouders de bond steunden bij deze aktie. Misschien heeft hij zich toen gerealiseerd dat zoiets op Aruba nooit zou lukken en heeft dat bijgedragen tot zijn besluit. Inderdaad heeft de VLA op Aruba de ouders niet achter zich, maar hebben we daar ooit moeite voor gedaan?

"Dat is een onbegonnen zaak," heb ik horen beweren, "omdat de minister van onderwijs en zijn partij het grootste deel van het volk al achter zich heeft staan. De grootste troef van de minister is: het belang van Aruba en daar is niets op tegen, maar het beroerde is dat ieder afwijkend standpunt uitgelegd wordt als anti-Aruba en dan kan je wel op de Hooiberg gaan zitten met je verhaal. Toch zou de VLA eens moeten proberen een communicatie met de ouders tot stand te brengen, waarbij als troef uitgespeeld zou moeten worden: het belang van uw kind, uw zoontje of dochtertje. Het is toch te gek dat bij het vaststellen van de spelling rekening gehouden dient te worden met de belangen van een politieke partij, dat men niet gewoon uitgaat van zakelijke motieven, dat men beweert dat de traditie in de spelling verweven moet worden (i.p.v. efficiency) en dat men niet kan "zwichten" voor onderwijskundige motieven. Voorstanders van die spelling voeren als argument wel aan: "Als wij en onze ouders het hebben kunnen leren, dan kunnen onze kinderen het toch ook." Ja, ja als jouw ouders vroeger op een ezeltje van Santa Cruz naar Oranjestad konden rijden, water uit een put konden drinken en 's avonds bij een kerosinelampje brieven konden schrijven in hun traditionele spelling, waarom wil jij dan nu in een auto rijden, water uit de kraan drinken en elektrisch licht hebben? Iedereen wil op alle gebieden profiteren van de vooruitgang en moderne ontwikkelingen, alleen op het gebied van de spelling moeten we blijkbaar minstens een eeuw achterblijven. Wat ben je voor een onderwijzer als je tegen een dergelijke gedachtengang je stem niet verheft?

arubaanse kind

Angst om in de politiek getrokken te worden zal een grote rol spelen. Dat het onderwijs een politieke zaak is, bleek ook nog eens uit het pamflet van een of andere "grupo nacionalista" op Aruba, waarin werd gezegd dat VLC en VLA handelen tegen de heiligste verlangens van het volk en dat dit zal vechten zodat de beslissing van 3 aug. 1973 gerespecteerd wordt. Over de VLA werd gezegd, dat het bestuur voor 99% uit macamba's bestaat, waarmee duidelijk is aangetoond dat de schrijvers van het pamflet niet weten waar ze het over hebben.

Van de MEP-leiding hadden wij verwacht dat zij openlijk verklaard zou hebben niet gediend te zijn van de steun van een dergelijk leugenachtig en ophitsend geschrijf. Een verklaring in die zin hebben wij tot nu toe vergeefs gezocht.

Tegen Eddy Croes is in het verleden van overheidswege wel eens gezegd: "De beste stap die jij kan doen, is uit het bestuur van de VLA stappen." Dat is nu dus gebeurd. Aan de leden van de VLA is het nu om te laten zien dat zij er ook nog zijn. Onder het motto: "In het belang van het Arubaanse kind."

verslag van de onderwijsdag van sectie 6 van de v.l.a.

tekst: a. f. vogelzang
foto's: r. de graaff

Sectie 6 van de VLA (havo-vwo-hbo) hield op dinsdag 13 aug. 1974 in de Essoclub haar jaarlijkse(?) onderwijsdag

Pronk sprak een inleidend en verwelkomend woord. Autsema hield een speech over discussie- en vergadertechnieken gevolgd door een onthullend en onthutsend rollenspel met nabespreking. Er waren 4 inleidingen over de onderwijsdoelstellingen van 4 groepen vakken, nl. Habibe — talen, Van Kraay - inhoudsvakken, Henriquez - exacte vakken en Kunst - ludieke vakken.
Hierna kwamen een groepsbespreking over het gebodene en een plenaire zitting over wel of niet gerealiseerde doeleinden plus moties en voorstellen. Harms bedankte het bestuur en de inleiders en de rest van de aanwezigen.
Soft en koffie werden in deze dus de foute volgorde geserveerd. Het "warme eten" kwam van Wong en was (uiteraard) prima. Enkele, gelukkig niet alle, dames weigerden mee op te scheppen en op te ruimen. Er zijn echter onder ons mannen, dat constateerde ik met genoegen, vergeef me, vele "opgeruimde opscheppers."
Na "den eten" was er bowling. Mijn mening over dit spel en de entourage daar zal ik niet geven; enkel dit: dat "kegelen" geeft zeer zeker mogelijkheden tot intermenselijk contact en afreageren van agressie, dat is alleen maar winst.
Het bestuur heeft deze dag met een veel en vaak ten onrechte gebruikte term uit het Van der Schotiaanse jargon "uitstekend" georganiseerd, de 5 inleiders hebben zich veel moeite gegeven, de bezetting van het rollenspel was boven verwachting, vergaderen en discussieren kunnen we niet, rapporteren evenmin. Het geheel is in deze vorm zeker voor herhaling vatbaar, hulde.
Dit is het verslag. Wat elders in dit, ons blad, te vinden is, heb ik gestolen van de sprekers en uit de discussies, al moet ik toegeven dat ik het een en ander op mijn manier heb verwerkt en verwoord. Het is ronduit zonde dat de spreekbeurten en de moties (nog?) niet letterlijk gepubliceerd zijn in Vorm. Misschien nodigen de andere secties de 5 inleiders eens uit. Wellicht zal veel u bekend voorkomen. Het zou gek zijn als het anders was: iedere onderwijskracht dient zich immers voortdurend te bezinnen over vragen als wat doe ik nu, hoe doe ik het, wat wil ik bereiken, waar zitten de concrete moeilijkheden. Een zo groot aantal meningen en opmerkingen is welhaast onmogelijk geïntegreerd samen te vatten. Gehakt stro, los zand en zo op het oog tegenstrijdigheden kunnen uit hun aard nooit dienen als afronding, enkel tot aanzet en discussie.
Tot slot toch een voorlopige voorzichtige conclusie: Wij in het onderwijs weten te veel en doen te weinig. We moeten meer van schriftelijk naar mondeling, van passief naar actief, van toen naar nu en straks, van daar naar hier, van statisch naar dynamisch, van "leren" naar doen en worden, van voorkauwen naar zoeken en experimenteren.

vergaderen en discussiëren

Is een vergadering een bijeenkomst van mensen die individueel niets kunnen doen, maar het nodig vinden bij elkaar te komen en dan vast te stellen dat er (voorlopig) niets gedaan kan worden? Een onderdeel van de democratisering is het discussiëren, beide komen moeizaam op gang in onderwijs, politiek, gezin, werkkring. Meestal loopt de discussie in de klas vrij snel uit de hand: de leerlingen kunnen het niet, de leraren kunnen het niet.
Discussiëren, dus les erin, zou opgenomen moeten worden in het leerplan Nederlands en (misschien? nee, zeker!) ook in dat van de andere vakken. We hebben te weinig tijd voor en te weinig kennis van dit overdrachtsmechanisme.

Leraren zelf vergaderen te lang, herroepen foute beslissingen niet, weten vaak niet meer wat er besloten is, stemmen inconsequent, wat veel ongenoegen tot gevolg heeft. Met allerlei vitale behoeften als lichamelijk welzijn, eigenliefde, zelfrespect, economische zekerheid, het welzijn van wie men lief heeft, comfort en esthetisch genot wordt immers geen rekening gehouden. Nog andere emotionele drijfveren als natuurlijke verlegenheid, het gevoel er niet bij betrokken te zijn, gemis aan spreekvaardigheid, emotionele of fysieke vermoeidheid, een te dominerende leider, vrees voor andere te agressieve deelnemers, tekort aan kennis het ontbreken van een oordeel, angst voor kritiek kunnen eveneens belemmerend werken.
Zelfanalyse is dus geboden. En wellicht zou ook kennis van bepaalde denkpatronen helpen. Het inductieve denken trekt op basis van specifieke feiten een algemene conclusie; er moet wel een voldoend aantal feiten beschikbaar zijn en die feiten dienen voldoende representatief te zijn, anders komt men tot onzuiver redeneren, tot drogredenen. Het deductieve denken gaat net omgekeerd: vanuit een generalisatie, een algemeen aanvaarde regel komt men tot een conclusie over één specifiek feit (vaak als controle, feedback van de inductie).
Dednceren is onzuiver als de generalisatie ondeugdelijk is of als het specifieke niet volkomen past in het algemene. Bij het deductieve denken horen o.a. het syllogisme: 2 premissen leiden tot een conclusie, en het dilemma: twee gedachtengangen zijn beide logisch gezien juist en toch tegenstrijdig. Het causale denken is het simpelste: van oorzaak naar gevolg, a priori; of van gevolg naar oorzaak, a posteriori. Het analoge denken vergelijkt iets met iets overeenkomstigs. Het creatieve denken of het brainstormen verzamelt eerst lukraak allerlei feiten en tracht dan daar structuur in aan te brengen. We moeten als we vergaderen minstens deze 5 denkwijzen alternerend toepassen. De leider heeft tot taak informatie te ontwikkelen en problemen op te lossen en mag niet manipuleren. In plaats van almaar zitvergaderingen zouden we ook eens kunnen werken met kleine groepen gevolgd door rapportage in een plenaire zitting, dan komen in elk geval meer deelnemers aan het woord. Al deze ideeën zijn met sukses in de klas toe te passen.

talen

Het Nederlands functioneert klaarblijkelijk niet in het dagelijkse leven op de Antillen. Het heeft dat ook nooit gedaan, al was het lang de officiële taal en is het nog de taal waarin het onderwijs wordt gegeven.
Het gevolg is dat de Antilliaan noch zijn

De mens, zeker de mens op weg naar de volwassenheid, wil iets tot uitdrukking brengen, laten horen (zang, muziek), laten zien (tekening, werkstuk, beweging).

moedertaal (Papiamento) noch de voertaal (Nederlands) voldoende beheerst. Is de oorzaak hiervan alleen een niet voldoende inzet of een gebrekkige vakkennis of een verkeerde methodiek of zit het dieper, nl. in de onnatuurlijke situatie: onderwijs krijgen, vooral de basistechnieken aangeboden krijgen, in een andere taal dan je thuis spreekt, wat onverantwoord, zo niet funest is?

De moedertaal is het vanzelfsprekende middel om met jezelf in het reine te komen, met de ander in contact te treden en je wereldbeeld uit te bouwen. Het kleine kind leert zijn taal van zijn moeder, het weet niet dat er nog andere talen zijn, het bezint zich niet op het verschijnsel taal, het doet, het gebruikt zijn taal. Op school wordt die zijn taal niet verder uitgebouwd maar men doorkruist juist de ontwikkeling ervan. Zo ontstaat onvoldoende taalbeheersing (zie boven), mede omdat concepten uit de andere taal het wordende wereldbeeld verstoren (interferentie).
Hieruit volgen gevoelens van onzekerheid, verwarring en inferioriteit. Daarna treedt anomie op: verlies van de eigen identiteit, saamhorigheidsgevoel en belangstelling voor cultuur.
Het door het departement van onderwijs ontwikkelde en u allen voor zeker bekende T.E.D.-programma zou dit jaar op de basisschool kunnen zijn ingevoerd, ware het niet dat de spelling van het Papiamento nog niet is vastgesteld.
Rest nog de vraag of het Nederlands als tweede onderwijstaal voldoet. Malherbe schrijft in zijn "The bilingual school": "Learning a second language to the point at which it can be used effectively is a difficult process, unless it is learned in ordinary social contacts as the first language was learned" en "In general the difficulty of learning increases with the degree of isolation of the learner from natural contacts with those who use the language well."
Er bestaat een socio-culturele kloof tussen West-Europa en de Antillen. Welke taal zou het Antilliaanse kind optimale kansen geven als tweede onderwijstaal?

inhoudsvakken

De leerlingen bleken geschiedenis een langdradig, vervelend, impopulair vak te vinden. Daarom trachtte men er een nieuwe inhoud aan te geven: politiek vormen, bevestiging zoeken van een wereldbeeld, bewijsmateriaal leveren voor een bepaalde voorstelling van de maatschappij. Das Kapital verving de Bijbel. Sociologen en pedagogen bleven echter op historici neerzien. Vroeger stelde het bronnenonderzoek de waarheid tegenover het valse pathos en gaf het verkondigen van de roemvolle rol van een volk nationaal zelfbewustzijn, later ging de neo-marxistische-sociale kritiek een rol spelen. Het nationale besef is in Europa verloren gegaan. Hier op de Antillen is dat echter nog nauwelijks ontstaan. We zouden uit de geschiedenis van het Papiamento de continuïteit met vroegere ontwikkelingen en het samengaan van etnische groepen kunnen distilleren. Geschiedenis mag niet verworden tot bewijsmateriaal voor vastliggende thesen en waarden, tot een gesloten ideologie, tot agitatiemateriaal. Wij willen juist de leerlingen inzicht geven in de belangengroepen en de veranderbaarheid van bestaande

structuren om zo de grondslag te leggen van controle en kritiek op het politieke denken, dus tot democraten opvoeden i.p.v. tot demagogen. Daarvoor is nodig kritisch bronnenonderzoek en inzicht geven in de complexe politieke maatschappelijke structuren en processen plus de grenzen van de macht. Zo kweekt de leerling een persoonlijke en verantwoorde stellingname aan t.o.v. de hem omringende wereld uitgaande van een confrontatie met de mens uit het verleden en zijn problemen. We geven een stofkeuze uit de lokale, vaderlandse en wereldgeschiedenis. We moeten het ontwikkelingspsychologische standpunt bepalen, de leerstof ordenen, de didaktische werkvormen bepalen. Wij zullen de leerling leren denken in tijdscategorieën, plus hem inzicht en begrippen in stofkennis en cultuurbesef bijbrengen.

exacte vakken

De exacte vakken willen de in de maatschappij aanwezige informatie doorgeven. In het onderwijs bestaat evenwel geen echte natuurwetenschappelijke traditie. Persoonlijkheidsvorming in het onderwijs is literaire vorming. Algemene ontwikkeling staat gelijk met mee kunnen praten over literatuur en kunst, terwijl het normaal is, ja, iets om trots op te zijn, als je onkundig bent van zelfs de meest elementaire technische begrippen. Enige kennis van de genetica, de structuur van de materie en het heelal, de betekenis van de wiskunde, kortom van de centrale ideeën van de natuurwetenschappen betekenen echter ook een stuk zeer noodzakelijke sociale vorming. De exacte vakken dragen niet bij tot de ontwikkeling van de menselijkheid, geven geen verrijking op geestelijk gebied, zegt men.
De mens heeft echter minstens 2 componenten: de emotionele (literatuur, muziek enz.) en de zakelijk-intellectuele (de oorzaak van het bestaan van de natuurwetenschappen). Begrip van het hoe en waarom van de natuurverschijnselen en de voor ons in gunstige of ongunstige zin noodzakelijke manipuleerbaarheid ervan heeft net zo goed met ons menszijn te maken. De inductiewet van Faraday uitleggen is even geestelijk verrijkend als een gedicht bespreken. Menselijkheid reduceren tot poëzie is even bekrompen als de mens enkel zien als een technisch dier. Geschiedenis besteedt teveel tijd aan veldslagen en te weinig tijd aan de bronnen van de historische dynamica, al is verbetering te bespeuren. De betekenis van de Copernicaanse revolutie, de ontdekking van de stoommachine en het electromagnetisme, de achtergronden van en de ontwikkelingen rond de kernbom zijn voor de mens belangrijker dan jaartallen en verdragen. De natuurwetenschappen moeten vanwege hun maatschappelijke en psychologische betekenis geïntegreerd worden in het onderwijsgeheel.

expressievakken

De mens, zeker de mens op weg naar de volwassenheid, wil iets tot uitdrukking brengen, laten horen (zang, muziek), laten zien (tekening, werkstuk, beweging). Dit stimuleert en ontwikkelt het echt menselijke: zingen, sportief bewegen, werken met klei en hout. Zo wordt de opgroeiende leerling met zijn zich voortdurend wijzigende en ook op verandering gerichte habitus geholpen en gemotiveerd tot een volwassen persoon uit te groeien. Daarvoor staan 2 facetten centraal. De integratie zorgt dat willen, voelen, denken, fantaseren in een zeker evenwicht zijn en beheerst worden. De regulatie slaat op het uitwendig waarneembare van een geïntegreerd persoon; de mate van constructief deelnemen aan het maatschappelijk leven, het optreden naar buiten, het omgaan met de medemens.
André Malraux dacht dat voor de Engelse jeugd de gentleman ideaal stond, de heer, rustig, matig, vriendelijk, echt volwassen en voor de Spaanse de caballero, de evenwichtige, ruiterlijke ridder en vriend. Deze idealen zijn nu verdwenen.
Bij Strick tellen voor handvaardigheid naast het eindproduct ook juiste werkhouding en echte belangstelling, hij wil dat de leerling met de geleerde technieken tot een eigen oplossing komt.
Van Romondt leert onder het tekenen de leerlingen kijken naar de voorwerpen, is visualiseren, de creatieve fantasie ontwikkelen, zich durven uiten. Hij laat ze kennis maken met alle mogelijkheden van zijn vak buiten schoolverband o.a. voor de vrijetijdsbesteding.
Vroeger zochten de Fransen in het bewegingsonderwijs schoonheid, de Duitsers hardheid en kracht, de Zweden gezondheid. Gordijn eist nu 2 kenmerken. De adequatie is de verhouding van de bewegende mens tegenover de wereld van de objecten. Wie niet goed zwemt, watertrappelt, drijft . . . verdrinkt. wie niet goed danst . . . botst tegen de partner of trapt hem op een teen.

De presentie is het je kunnen en durven tegenwoordig stellen, al doende leer je.
Het derde kenmerk, de prestatie, is slechts een didaktisch hulpmiddel, technisch perfect spelen is nog geen muziek, een record is niet het enige absolute in ons leven.

doelstellingen en conclusies

— De expressiegroep zoekt middelen tot het stimuleren van het creatieve vermogen en expressiemogelijkheden; wil door de techniek, die immers een middel is tot persoonlijke uiting de persoonlijkheid ontwikkelen, anders gezegd, met bijzondere aandacht voor de creatieve en sportieve momenten, bijdragen tot de algemene mensvorming; tracht een werkhouding aan te kweken plus een eventuele interesse voor een beroepskeuze.

— De exacte groep wil het logisch denken ontwikkelen en informatie doorgeven zodat de leerling het hoe en het waarom van de verschijnselen die hem omringen, leert verstaan.

— De geschiedenisgroep probeert uit het verleden te halen wat een beter begrip veroorzaakt van de eigen tijd om te komen tot een betere toekomst.

— De talengroep tracht bij te dragen aan de totale vorming van de mens en wil hier nogmaals benadrukken dat een vreemde onderwijsvoertaal deze mensvorming in de kinderjaren belemmert.

— In het algemeen moet het onderwijs de jonge (?) mens opvoeden tot iemand die in staat is naar eigen aanleg en capaciteiten mee te helpen aan instandhouding (?), opbouw en verbetering van de maatschappij plus zijn blik verruimen plus zijn plaats leren vinden in de wereld.

discussiegroep 3 over talen en economie

— Je gaat naar school om iets te leren (informatie en technieken), een papiertje te halen, te bouwen aan je persoonlijkheid. Het taalonderwijs heeft een drieledig doel: vanwege de economie enz. moet je kunnen communiceren, ook buiten het eigen taalgebied; de literatuur biedt genot, kennismaking met cultuur en ontmoetingsmogelijkheid; je moet mens worden. Je zou alles moeten doen, overal heen moeten gaan, iedereen een hand moeten geven, dat gaat niet . . . lees een boek. Als je mens wilt worden, moet je leren leven met jezelf, de ander en de dingen. Door de taal kun je je beter uiten, de ander bereiken, greep krijgen op de dingen. Je doorbreekt nl. de grenzen van de ruimte en de tijd plus die tussen concreet en abstract. Taal is het voertuig van het denken. Door en in de taal structureer je de chaos in en om je. Je moet altijd uitgaan van de reële situatie en dan kijken wat je daar nu in of aan kunt doen.

— We moeten alle vakken maar minstens de talen integreren qua begrippen en de wereldproblemen van nu. We dienen de leerlingen informatie te geven, hun deze zelf leren vinden en verwerken, ze tot een eigen mening laten komen. We moeten Nederlands, Engels en Papiamento vergelijken, dan maken we bewust minder fouten en gaan we ons in alle 3 talen veiliger voelen. We moeten minder literaire geschiedenis doen en bijv. een roman vertikaal benaderen. We dienen alle 8 facetten van de taal in alle lessen van elk vak op het niveau van de leerling aan bod te laten komen: luisteren, spreken, lezen, stellen en spellen, stijl, grammatica, woordvoorraaduitbreiding.

— Economie is minder exact dan het lijkt. Dit vak wil informatie overdragen en van algemeen vormende waarde zijn. Beide doelstellingen worden verwezenlijkt, al dient er meer aanpassing te komen aan de toestand hier en aan de voortdurende veranderingen. Door het vergelijken van de verschillende stelsels leert men zelf denken. Toch programmeren we onze leerlingen i.v.m. de economie. Wat heb je er aan als een prachtige harmonische mens moet sterven van de honger?

— We moeten echter wel de creativiteit in ons onderwijs centraler stellen en ons midder op de informatie alleen richten. Het gaat niet om links of rechts, het gaat om de mens, het gaat om jou. De toekomstige mens dient minder aangepast te worden aan de maatschappij, moet meer mogelijkheden hebben, dient flexibeler te zijn en zorgvuldigheid aan te kweken. Vreemde talen gaan op Aruba aardig goed, maar praktisch-administratief is het hier een puinhoop.
De mens onderscheidt zich o.a. van het dier door taal en moraal. Deze twee gegevenheden zetten hem echter ook onder druk. Wie weet zouden we er zonder, zonder systemen, ook gelukkiger zijn?!

moties

Uit de ingediende moties blijkt:

1. **dat men voorlopig vanwege de actualiteit het Nederlands naast het in te voeren en beter te ontwikkelen Papiamento wil handhaven maar later na onderzoek overgaan op Engels of Spaans;**
2. **dat alle andere talen keuzevak moeten worden;**
3. **dat de vooropleiding voor de A.P.A. Engels, Spaans, wis- en natuurkunde dient te bevatten;**
4. **dat er optimale informatiebronnen voor de leerlingen gezocht moeten worden bijv. door muurkrant en tijdschriften;**
5. **dat de school van nu buiten de realiteit staat en het bestaande schoolsysteem werkt naar een negentiende eeuws model plus de sociale verschillen alleen maar groter maakt en dat we daarom bij de Chinezen in de leer moeten gaan die minder discrepantie tussen hoofd- en handenarbeid kennen, bij wie de intellectuelen dus niet als een aparte groep optreden, zodat de maatschappelijke tegenstellingen kleiner worden;**
6. **dat de integratie tussen de verschillende vakken moet bevorderd worden door het houden van studia generalia voor de leerlingen e.d.;**
7. **dat er in elk vak aandacht dient te worden besteed aan natuurfilosofie en geschiedenis van de natuurwetenschappen;**
8. **dat men reeds op de kleuterschool moet beginnen met wiskundespelletjes en concrete ervaringen op natuurkundig en scheikundig vlak;**
9. **dat er een begin dient gemaakt met het zoeken naar het esthetische en historische eigene van onze eilanden om van daar uit volwaardige aangepaste leermiddelen te maken of aan te schaffen.**

filomena alexander,

Aunke tur maestro y maestra a bay afo ku vakansi, tog kantoor di VLA lo no a keda sera. Esaki ta pa motibo ku e sekretaria a traha henter e dianan liber aki. Asina mes ku tawatin un 'siman di sekretaria', esaki no haya un di a liber. En konekshon ku e 'siman di sekretaria' nos a haya ta oportuna pa intervista e sekretaria di kantoor di VLA, señora Filomena Alexander-Croes. E siman aki tawata di dia 21 te ku 27 di juli. Asina ku bo bati na porta un stem kla ta invitabo drenta. Ta un plaser sinta kombersa ku Filomena. Nos prome pregunta tawata:

— Kwanto tempo bo tin ta traha ku VLA?

Mi tin un aña y cinco luna ta traha; for di prome di maart '73.

— Di kiko bo trabow ta konsisti?

Wel, mi ta type notulen y karta, post, file y kontrolá e lista di kontribushon, zorg pa artikulonan pa kantoor, etc. etc. Tambe si e Tussenvorm ta urgente mi mes ta partié.

— Bo ta haya e trabow interesante?

E trabow ta masha interesante; bo ta den kontakto ku hopi hende: maestronan di diferente opinion (no ta tur hende ta meskos), gobierno y sindikatonan.

— Bo ta gusta bo trabow, pero tin of tawatin algo desagradabel?

Tur kos ta masha agradabel; sigur komo sekretaria di VLA. Mi ta gusta e trabow, mi ta desea di keda traha te dia ku VLA mandami kas of mi haya penshon.

— E salario ku bo ta haya ta hustificá?

Di akwerdo ku kosto di bida e por ta mas, pero e ta bon. Awmento ta un biaha so mi a haya, dia mi a hasi un aña ta traha; e tawata m.o.m. 13% . Mi ta haya mi auto sigura all-risk y mi ta haya pagá e kantidat di kilometer korí pa VLA.

— Kon bo haya e kantoor mes?

Bon, awor nos a haya cortina. Pero ta mas miho si VLA tin su mes edifisio na unda e maestronan por bin pasa tempo; un "VLA-centrum." Esaki mester ta grandi pa tene reunionnan general; e ora VLA no mester paga pa Kas di Kultura.

— Kon bo ta haya e komportashon di e maestronan en general?

Bon. Hopi mi no por bisa pasobra mi no a drenta den kontakto ku tur.

— Ta prome biaha bo ta tuma na e siman di sekretaria?

Si, ta prome biaha mi ta den Aruba Secretaries Association.

— Kiko ta worde hasi den un siman asina?

Wel, nos ta kuminsa ku un misa. Den e otro dianan nos tin lunch, coctail durante kwal ta worde eligi e sekretaria y e hefe di aña. Na final nos tin un seminar, na kwal tambe sekretarianan y nan hefe ku no ta asosiá por asisti. E biaha aki nos tin komo invitada, e sekretaria di National Secretaries Association, Mariette Coffman. E persona aki lo dirigi e seminar.

— Bo a postula bo hefe komo "Boss of the year?"

Mi no por postulé. E hefenan di e sekretarianan asosia ta haya un pregunta por eskrito na kantoor. Despues di kontesté e hefe mester debolbe na un comishon. E comishon ta saka 5 finalista ku lo bay kompeti pa hefe di aña. Mi ta kontento si mi hefe por sali eligi.

— Bo tin algo di agrega, un suplika of reklamo na miembronan di VLA?

E miembronan mester duna machtiging pa tene nan kontribushon aden. Asina nan no ta worde avisa kada biaha pa bin paga VLA. Menos trabow pa nan y pa nos.

E miembronan mester bishita e kantoor pa mira en berdat ku VLA-kantoor ta existi.

Ora VLA tin un aktividat asisti, munstra boso kara. Un "bond is wat de leden er van maken."

Den futuro ku VLA tin su biblioteka, no laga e bukinan yena ku neshi haraña.

Ken ta asina amable di pinta kwadra y| of manda flor, di plastic, pa hasi e kantoor mas bunita. Tambe nos mester reki pa buki.

— Mi a tende ku abo y un kacho tawatin diferencia di opinion?

Si, e cacho a morde mi bilnan bunita. Hij wou me zelfs opeten. Ainda e ta bibo, pero mi no kier wak e mas.

tekst: a. vrolijk - foto's: r. de graaff

sekretaria di v.l.a. *

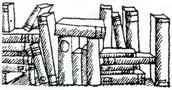
g. j. kolmus vertrekt

Na een verblijf van drie jaar op Aruba, gaat G. J. Kolmus terug naar Nederland. Dat betekent voor de redactie van Vorm een gevoelig verlies. Zijn artikelen, waarop je bij de samenstelling van ieder nummer van Vorm kon rekenen, hebben een positieve bijdrage gevormd voor de dialoog op onderwijsgebied en leverden vaak stof voor discussies en ingezonden brieven. Kan je als artikelenschrijver meer verlangen?
Een steunpilaar van Vorm verdwijnt en wij zien nog niet hoe dit opgevangen kan worden. Niettemin Gerard, bedankt voor alle moeite die je gedaan hebt voor Vorm en het allerbeste toegewenst.

REDACTIE VORM

P.S.

Zoals we je vroeger wel eens aangeduid hebben als "onze correspondent in de knoek," "onze reizende verslaggever" en: "onze kleuterexpert," zo hopen we je in de toekomst nog eens te kunnen aankondigen als: "onze buitenlandse medewerker."

boekenparade

Ontvangen boeken:
"Flitsende toetsen," leerboek machineschrijven voor het voortgezet onderwijs;
"50 Kleuterliedjes," door Annie Langelaar;
"De vrolijke kring," een bundel kinder- en jongensdansen, door Femke van Doorn-Last;
"De tweede vrolijke kring," een bundel dansen voor de jeugd, door Corry C. Meeboer;
"Plezier met muziek," door Ad Heerkens;
"Blokfluit spelen," door Wolf Lange;
"Spelen met kleuters," deel 2 "Spel buiten en binnen," door C. den Hollander c.s.;
"De kortste weg," deel I "De instrumenten," maatschappelijke en geestelijke vorming, door drs. M. J. Elfferich;
Alle: uitg. Muuses N.V., Purmerend, Nederland.
"Aardrijkskunde voor de brugklas," door M. Eesters, uitg. De Wit Stores, Aruba N.A.

segundo lustrum di federacion di trahadornan di aruba

Diasabra 3 di augustus ultimo, FTA a selebra su segundo lustrum. Pa e selebrashon aki redakshon di Vorm a haya un invitashon pa asisti na klub Bonериano. Despwes di e prome set bailable e tesorero a presenta e miembronan di direktiva aktwal di FTA. Sigientemente a presidente, señor Clarence Richardson, a yama e ex-miembronan di e direktiva anterior. Prome president di FTA tawata ex-president di Staten, señor Wijki Maduro. Den su diskurso kortiko señor Richardson a enfatisá ku e sindikatonan no mester bringa pa "pan ku manteka" so, pero tambe ventahanan sosial y tene e politikonan di kada kwater aña lantá. Na e momento aki señor Watty Vos, ministro di hustisia, a hasi akto di presensia. Den su diskurso e ministro a aksepta y elogiá e kritika y a añadi ku solamente si e pweblo y gobierno ta simpatisá ku otro, e gobierno por traha.
Despwes di e seremonia aki e fiesta a sigi te den oranan di marduga. Pa medio di esaki nos kier desea FTA hopi mas lustrum vensiendo ku trankilidat laboral.

A. VROLIJK

VERSLAG aan de minister van onderwijs, van de internationale leergang van de methodiek voor de

* lichamelijke opvoeding *

gehouden in graz, oostenrijk, van 21 juli tot 1 augustus 1974

tekst:
l. f. van putten
leraar lichamelijke
opvoeding a.p.a.
foto's:
r. de graaff

inhoud

De leergang bestond uit een serie praktische lessen en demonstraties van de meeste activiteiten bij de lichamelijke opvoeding. Tevens waren er dagelijks voorstellingen door deskundigen. Films werden vertoond. Wetenschappelijke studies werden in discussiegroepen bestudeerd. De lichamelijke opvoeding op de scholen in diverse landen werd in details besproken. Tevens werden reizen gemaakt naar de modernste faciliteiten voor de lichamelijke opvoeding, sport en recreatie die er in Graz zijn. Een modern revalidatiecentrum (Tobler) werd ook bezocht.

waarde deelname

Het deelnemen aan zulke bijeenkomsten, op welk terrein ook, is zeer aan te raden. Er waren 432 deelnemers uit 29 landen, t.w. Tunesië, Argentinië, Brazilië, Canada, Venezuela, China, Israël, Japan, Libanon, Turkije, Nederlandse Antillen, Nieuw Zeeland, Joegoslavië, Lichtenstein, Luxemburg, Noorwegen, Portugal, Zweden, Zwitserland, Spanje, Rusland en Oostenrijk, voor een totaal van 432 deelnemers.
Opmerkelijk was dat de Nederlandse Antillen (Aruba) voor 90% onbekend was. Onder de deelnemers werden 150 folders van Aruba uitgedeeld. Een geste die zeer op prijs werd gesteld.

Specifieke waarden:
1. Contact met mensen uit verschillende landen, waardoor betere internationale relaties konden worden gelegd ter versterking van het menselijk begrip.
2. Door deelname aan deze leergang kon men op de hoogte gebracht worden van nieuwe vindingen bij de lichamelijke opvoeding. Er werden verschillende trainingsmethoden voor de grote sporten gepresenteerd. De rol die video tape en films spelen bij de sport en de lichamelijke opvoeding is onschatbaar.
3. Faciliteiten — het bezichtigen van moderne faciliteiten stelde ons in staat het allei modernste van nabij te zien. Men kon hierdoor een vergelijking maken met wat men in eigen land heeft.

4. Organisatie — Het van nabij leren hoe de lichamelijke opvoeding, sport en recreatie in verschillende landen georganiseerd worden was van uiterst belang. Opmerkelijk was de grote en actieve rol die van overheidswege wordt uitgeoefend ten bate van de lichamelijke opvoeding. De overheid van de meeste Westeuropese landen beschouwen de lichamelijke opvoeding op de scholen als een niet te onderschatten vak. Aanschaf van faciliteiten en sportmaterialen voor de scholen

wordt door de overheid gesubsidieerd op dezelfde manier als het aanschaffen van leermiddelen voor de andere schoolvakken. Er zijn inspecteurs voor de lichamelijke opvoeding, sport en recreatie. De organisatie van de sport en co—ordinatie daarvan geschieden door de overheid en privé instanties. Faciliteiten voor de sport en recreatie worden meestal door de overheid beschouwd als een overheidstaak. De organisatie van de faciliteiten voor de revalidatie, waar elke lichamelijke gebrekkige het recht heeft op verzorging, was uitstekend.

5. Wetenschappelijke studies en personeel — Hoe belangrijk het is voor de planning bij de lichamelijke opvoeding, sport en recreatie om dit op een wetenschappelijke manier te bekijken en niet uit politieke, religieuse, commerciële of andere standpunten. Het plaatsen van bevoegd personeel om het desbetreffende werk uit te voeren. Zoals opgemerkt werd: "Er werden in het verleden te veel mensen in onze vakken geplaatst, die er geen inzicht in hadden."

recommendaties

Hier onder volgen mijn recommendaties als gevolg van de ervaringen die ik heb opgedaan. Bij alle gesprekken die ik gevoerd heb met mijn buitenlandse collega's bleek dat wat de organisatie van de lichamelijke opvoeding, sport en recreatie betreft, wij wat de Antillen betreft zeker zeer ver achter staan. Bijna alle vooruitstrevende landen hebben een zelfstandig departement voor de lichamelijke opvoeding, sport en recreatie. De lichamelijke opvoeding, sport en recreatie worden beschouwd als direkte overheidstaken om de inwoners, niet alleen wanneer het gaat om prestaties bij internationale ontmoetingen, maar ook voor de opvoeding en ontspanning. Het is de taak van de overheid te zorgen dat de inwoners, zowel jeugd als volwassenen kunnen beschikken over gezonde lichamen door deel te nemen aan lichamelijke activiteiten, zowel op de scholen als buitenschools. Lichamelijke opvoeding, sport en recreatie zijn de middelen om een gezond lichaam op te bouwen en te onderhouden. Het ene is niet van het andere te onderscheiden. Het is een gehele integratie van de drie die de mens nodig heeft. Lichamelijke opvoeding moeten we zien als een bewuste opvoeding van de totaliteit van de persoon met het accent op de menselijke bewegingen. Daarom als men het over de scholen heeft, men meestal de terminologie lichamelijke opvoeding gebruikt daar de school de plaats is waar er bewust onderwijs moet worden gegeven in de lichamelijke opvoeding.

a. hoe staat het met de lichamelijke opvoeding op de scholen?

Aantal lessen: Het aantal lessen lichamelijke opvoeding op de scholen varieert van 1 tot 2 lessen per week van 30 à 45 minuten. Als de lessen altijd gebruikt worden voor de lichamelijke opvoeding zou een les per week niet genoeg zijn. Er zijn vele gevallen waar de lessen zelfs niet gegeven worden of vervangen worden door andere vakken.

Inhoud lessen: Inhoud van de lessen lichamelijke opvoeding staat in nauwe relaties met de faciliteiten die er zijn. Zonder de nodige faciliteiten en materiaal is het wel moeilijk een gevarieerd lesschema op te maken en te geven. Het is een publiek geheim hoe slecht deze zijn. Of er plannen zijn ter verbetering van de situatie op de scholen is niet bekend. Meestal worden zulke plannen opgemaakt door enige kantoormensen die waarschijnlijk zelfs nooit een gymzaal hebben gezien, en maar blindelings tekeningen van Nederland overnemen zonder deze aan te passen aan de situatie op de Antillen.

Aanschaf materiaal voor de scholen: In bespreking met collega's, schaamt men zich hierover te spreken. Per leerling (Aruba) wordt voor aanschaf van sportartikelen van overheidswege ongeveer 50 centen per leerling per jaar gesubsidieerd. Een school van 700 leerlingen zou bijv. 350 gulden kunnen krijgen. Wat zou men hiermee kunnen kopen? Twee basketballen, twee volleyballen, vier baseballhandschoenen en twee softballen. Als men zou berekenen dat er op zo'n

school ongeveer 3 leerkrachten nodig zijn die een totaal van 74 lessen moeten geven, met klassen die lopen van 20 tot boven de 30, dan moet men zich afvragen hoe het mogelijk is om een goede les in de lichamelijke opvoeding te geven. Op de kweekschool ontvangt men fls. 66,— per jaar om toekomstige onderwijzers op te leiden om lessen in de lichamelijke opvoeding te geven. Daarom is het op onze scholen een kwestie van massaparticipatie in plaats van methodisch leren. Voor de interinsulaire spelen en voor de Oranjeviering wordt meer uitgegeven op één dag dan wat voor de scholen beschikbaar is voor een heel jaar.

Deze gevallen worden geciteerd om aan te tonen dat van overheidswege helemaal geen inzicht of belangstelling wordt getoond voor de lichamelijke opvoeding op scholen. Waarom als men kinderen wilt leren lezen of schrijven, wel iedere leerling een boek, schrift of pen ontvangt. Maar wanneer het de lichamelijke opvoeding betreft niet eens een tiende deel ervan. De grote fout die er bestaat op de Antillen is dat men de lichamelijke opvoeding op de scholen ziet als een bijvak, om de kinderen bezig te houden. Er is geen controle over leerplannen of hoe de gymlessen worden gegeven.

Recommendatie is hier een officiële studie te laten maken van de lichamelijke opvoeding op de scholen op de Nederlandse Antillen en met plannen te komen ter verbetering ervan. Een goed opgezet plan zal zeer zeker de financiële steun van allen kunnen ontvangen.

b. sport

Sport wordt bedreven op de scholen door de leerlingen en buiten school door de rest van de bevolking, die deelneemt aan sportwedstrijden die georganiseerd worden door de lokale sportbonden. Wat betreft faciliteiten zitten we hier weer moeilijk. Ofschoon hier ook de overheid een rol moet spelen is ook privé initiatief van groot belang. De grootste problemen waarmee de sport hier te lande heeft te kampen zijn leiding en faciliteiten, inclusief sportartikelen. Er moeten opleidingscursussen worden gegeven voor lokale spelleiders en trainers. Deze cursussen dienen een officieel karakter te dragen en moeten door een overheidsdepartement worden georganiseerd. Het blijft nog een onbeantwoorde vraag wat het departement dat belast is met de sport op de Antillen en de eilandelijke afdelingen doen om de sport daadwerkelijk te bevorderen. Eilandelijk weten wij slechts van zulk een departement als het gaat om het aanvragen van subsidies voor buitenlandse wedstrijden. Er bestaat een dringende behoefte aan reorganisatie opdat deze departementen zich wat meer met de sport gaan bemoeien. Er is werk genoeg, maar er moeten mensen zijn op deze departementen die ook de nodige opleiding hebben.

c. recreatie

Hier zeer kort. Slechts een vraag. Hoeveel openbare speeltuinen, zwembaden en of speelvelden zijn er op onze eilanden. Geen enkele voor meer dan 200,000 inwoners. Is dit niet schandalig. Waar moet de jeugd dan naar toe. Hoe geschiedt de familieverbinding bij de vrijetijdsbesteding? Kunnen ze allemaal leden worden van de gezelligheidsverenigingen?

Recommendatie is hier een zelfstandige afdeling in het leven roepen voor het bevorderen van de sport en recreatie op de Nederlandse Antillen.

Resumerend moet er dus vermeld worden dat de Nederlandse Antillen een departement nodig heeft voor de lichamelijke opvoeding, sport en recreatie.

ARUBA CAMERA CLUB

De Aruba Camera Club bestaat uit een groepje enthousiaste fotografen, die in groepsverband hun kennis proberen uit te breiden en dit vervolgens aan anderen willen overdragen. Het bestuur is als volgt samengesteld:
voorzitter: Aad Stolwijk,
sekretaris: Rinus de Graaff,
penningmeester: Jan Coumans,
commissaris: Jan Koopman.
Alle vier fotografen in hart en nieren, die u graag willen inlichten over de gang van zaken bij de Aruba Camera Club.

tekst
en
foto's:
r. de graaff

weinig antillianen

Eerlijk gezegd er zijn aktievere verenigingen op ons eiland. Velen zijn er zelfs niet van op de hoogte dat Aruba een cameraclub rijk is, zoals ik dat herhaalde malen heb moeten konstateren.
De club drijft op de europese nederlanders, een situatie die we zeer betreuren, maar waaraan kennelijk niet te ontkomen valt. Het gevolg van deze situatie is, dat er nogal wat verloop is onder het ledental.
Er wordt op ons eiland veel gefotografeerd, in praktisch elk gezin komt wel een nek voor waaraan in bepaalde periodes per jaar een camera hangt. Een gezin dat met vakantie gaat zonder een foto- of filmtoestel, wordt wel niet met de nek aangekeken, maar komt, naar mijn mening, zelden voor. Het toestel ligt dan in de meeste gevallen weer voor elf maanden in de kast, maar tijdens de vakantiedagen wordt er gefotografeerd.

fotograferen is simpel

Fotograferen is tegenwoordig uiterst simpel geworden met al die automatische camera's. Het enige wat nog is overgebleven is de camera naar het oog te brengen en af te drukken. Deze ontwikkeling is alleen maar toe te juichen. Men heeft nu de tijd om alle aandacht te besteden aan het fotograferen zelf. Het technische gedeelte verzorgt de camera. Onjuist belichte foto's komen niet meer voor, extreme lichtsituaties daargelaten.
De volgeschoten films worden kant en klaar weer bij u thuisbezorgd. Voor

Koopman en Coumans tijdens een knoektocht geconcentreerd aan het werk.

zeer velen is hiermee de kous af. De aktievelingen onder ons plakken de foto's nog wel eens in een album, op elke bladzijde vier foto's, liefst liggende plaatjes. Zo'n album bekijken wordt dan wel doorworstelen. Door de camera een kwartslag te draaien ontstaan er opeens veel levendiger foto's. Staande foto's kunnen het saaie patroon in de fotoalbums doorbreken. Er kwam eens iemand bij me met een foto die hem niet beviel, of ik daar iets beters van kon maken. Door een andere belichting, wat uitvergroten en storende niets zeggende gedeelten af te laten vallen, ontstond er een foto die veel meer aansprak. En met betrekkelijk eenvoudige middelen is iedereen daartoe in staat.

hulp voor beginnelingen

De Aruba Camera Club wil deze mensen helpen. Verscheidene leden beschikken over een eigen donkere kamer. De club is helaas niet zo rijk. Elke enthousiaste beginneling wordt opgevangen door een wat ervarener fotograaf. In diens donkere kamer kan dan naar hartelust geëxperimenteerd worden en geleidelijk overgaan tot aanschaffing van een eigen doka-uitrusting.
Wat heeft de Aruba Camera Club nog meer te bieden?

gang van zaken

Allereerst iets over de gang van zaken. In de maand december wordt voor het volgende jaar in overleg met de leden een programma samengesteld. Een twaalftal onderwerpen staan dan op het rooster, waarvan we er iedere maand één onder de loep nemen. Het gebruikelijke formaat op de club is 30

bij 40 cm. Naar gelang het onderwerp mag hier rustig van afgeweken worden. Het is de bedoeling dat zoveel mogelijk, liefst alle, leden van dat maandelijkse onderwerp één of meerdere foto's afdrukken. Elke laatste dinsdag van de maand komen we bij elkaar in één der zaaltjes van het (of is het de?) Cas di Cultura. De ingeleverde foto's worden naast en onder elkaar op een bord gezet, waarna de bespreking volgt. Deze bespreking neemt het grootste deel van de avond in beslag. De diskussie kan soms fel oplopen en ik kan me voorstellen dat dit op een beginneling frustrerend kan werken. Maar laat je dat niet afschrikken, ik ben ook zo begonnen. Voor een goed verstaander valt er tijdens zo'n bespreking heel wat op te steken. Voor mijzelf is elke bijeenkomst weer een belevenis. Je hebt er voor gewerkt. Er kan onverwachte kritiek komen. Bepaalde dingen in een foto, die je zelf niet ziet, vallen een ander wel op. Je vergelijkt je werk met dat van anderen. Na vijf jaren trouw cameraclublid kan ik niet anders zeggen, dan dat mijn fotografie er anders en beter van is geworden.

werkavonden

Naast de maandelijkse bijeenkomsten worden er werkavonden georganiseerd. Zo'n werkavond is gezellig en leerzaam. Bepaalde zaken worden dan onder handen genomen, zoals het opzetten en retoucheren van foto's of andere werkzaamheden de fotografie betreffende, waar één der leden zeer bedreven in is en dit aan anderen wil overdragen.

fototochten

Fototochtjes staan ook op het programma. De laatste die we gehouden hebben was een knoektocht. We vertrekken dan zo vroeg mogelijk, liefst voor zonsopgang en verkennen dan een stukje Aruba. Zo'n tocht is werkelijk een belevenis. Omringd door de natuur en lensen. Fotografen zijn ook vaak natuur- en vogelkenners of hebben daar belangstelling voor. Op zo'n morgen doe je dan ook nog heel wat andere zaken op dan alleen fotografie. Daar heb ik allemaal geen tijd voor, wordt er dan gezegd. Tja, wat moet je met zo'n in onderwijzerskringen veelgehoorde kreet. Doorsukkelen maar, er zit niets anders op. Ik wil alleen maar zeggen, dat onze voorzitter en penningmeester ook uit de onderwijswereld komen. Voor een geliefde hobby maak je eenvoudig tijd.

Vakantietip: probeer zo onopvallend mogelijk te werken. (San Cristóbal, Panama).

papieren leden

Zo'n hobby kost ook geld en wil men een goede uitrusting hebben, zelfs veel geld. Maar het aanschaffen kan geleidelijk gebeuren. Een voordeeltje is dan, dat cameraclubleden bij verschillende fotohandels op vertoon van het lidmaatschapskaartje, speciale korting genieten. Het lidmaatschap van de cameraclub is f. 10,— per jaar. Ho, ho, nu niet meteen naar de telefoon grijpen (zo'n tientje heb je er dan gauw uit), en je even aansluiten. Zulke leden hebben we liever niet, ze bestaan dan alleen maar op papier. Een camera club is een arbeidsintensieve vereniging, hoe meer werkende leden, hoe bloeiender de club.

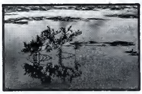
bibliotheek

De club beschikt over een zeer bescheiden bibliotheek. We zijn geabonneerd op enkele fototijdschriften, w.o. Focus en Foto, een "must" voor elke amateur. De jaargangen zijn overzichtelijk gebundeld in ordners en staan ter beschikking van de leden.
Misschien wel eens gehoord van de Time/Life fotoboeken? De camera club heeft ze in bestelling, compleet. Deze boeken behandelen alle facetten van de fotografie, uiterst leerzaam en voorzien van schitterend fotomateriaal.

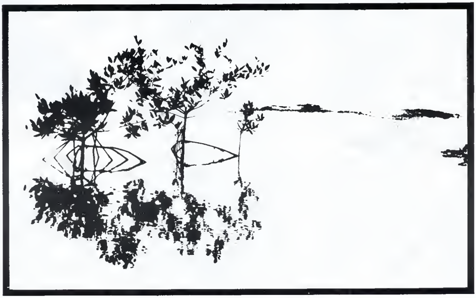
Sinds enkele maanden stelt Foto Retina een etalage ter beschikking aan de Aruba Camera Club. In deze etalage hangen een zestal foto's van clubleden, elke maand weer andere. We proberen hiermee de voorbijganger een indruk te geven van het peil van onze leden.

fotoboek aruba

Tot slot nog iets over ons laatste en tevens grootste projekt: het tot stand brengen van een zwart/wit fotoboek over Aruba. Een reeds gepolste uitgever is geïnteresseerd. Wil dit kans van slagen hebben dan is het beste nog niet goed genoeg. We zijn er van doordrongen dat dit heel wat tijd gaat kosten. Maar een plezieriger opdracht voor een fotoclub is niet denkbaar. Voor gevorderde fotografen moet dit een uitdaging zijn om lid te worden en mee te kunnen werken aan het tot stand brengen van dit projekt.

doka-mogelijkheden

Deze twee foto's zijn een duidelijk bewijs van de mogelijkheden waarover we kunnen beschikken in de donkere kamer. De eerste foto is een kontaktafdruk van een negatief. Door dit negatief om te kopiëren op vlakfilm, krijgt men een positief. Dit positief wordt weer omgezet in een negatief en dan verkrijgt men dit resultaat (grote foto). De grijstonen zijn zo goed als verdwenen. Dat deze methode niet voor elk negatief geschikt is, valt te begrijpen. Een nietszeggende foto kan op deze manier nog een uiterst boeiende prent opleveren.

ingezonden stukken
ingezonden stukken
ingezonden stukken
ingezonden stukken

Noodsituatie Maria College-E.T.A.O.

Geachte redaktie,

Naar aanleiding van uw (foto)-reportage in Vorm van juni/juli j.l. over de noodsituatie bij het Maria College-E.T.A.O. zou ik gaarne het volgende onder de aandacht van u en uw lezers willen brengen.

1. Deze situatie had reeds het afgelopen schooljaar tot het verleden kunnen behoren, aangezien op een loopafstand van 120 m. direkt over de Indianenweg, een 2-tal noodlokalen van het La Salle College ter beschikking waren. Deze zijn trouwens de eerste maanden van het afgelopen schooljaar, totdat de noodlokalen van het Colegio Arubano werden overgeplaatst, als zodanig ook deels gebruikt. Mede i.v.m. het ongerief verbonden aan een dependance is, naar ik heb begrepen, door de adjunkt-directeur van de E.T.A.O.-afdeling van het Maria College zelf continuering van deze noodbehuizing verkozen.

2. Het ligt in de bedoeling gedurende het a.s. schooljaar deze noodsituatie te saneren door de 2 noodlokalen van het Augustinus College over te plaatsen naar het Maria College en de restant van de barak daartoe af te breken. In verband met uitbreiding van het aantal klassen van 6 naar 8 zal het tevens noodzakelijk zijn dat het ongerief van een dependance binnen het La Salle/Dominicus College wordt geaccepteerd voor de komende jaren. Men kan bezwaarlijk eisen dat het Eilandgebied gezien de geringe afstand en de hoogte van de kosten verbonden aan het verplaatsen van noodlokalen (al gauw f. 25.000,— in dit geval) de 2 noodlokalen van het La Salle College hiertoe laat overplaatsen naar het Maria College.

3. Een ontwerp voor een aparte E.T.A.O.-school te Oranjestad, welke gepland is te Seroe Blancoe op hetzelfde terrein waarop de nieuwe M.T.S. en Pedagogische Academie zijn geprojekteerd, is reeds opgesteld. In deze school zullen zowel de E.T.A.O.-klassen van de Julianaschool als het Maria College worden ondergebracht.

Door de stormachtige ontwikkeling van het E.T.A.O. (a.s. schooljaar 14 klassen tegen 8 in schooljaar 1972/1973) en de verwachte verdere groei zal het plan, waarvan de capaciteit was gepland op 12 klassen, aangepast dienen te worden. Het is de bedoeling dit op korte termijn te bekijken en daarna bij Nederland medefinanciering ten laste van het zgn. Bijzonder Fonds voor projekten van sociale en educatieve aard aan te vragen.

G. TRINIDAD
Gedeputeerde
Onderwijszaken

De wortels

Lieve Carmen,

Ik heb je stukje in Vorm van juli met buitengewone belangstelling gelezen. Ik weet dat je hard werkt, veel van onze kinderen houdt en echt je best doet om er iets van te maken. Daarom is het zo jammer dat je niet begrijpt waar het werkelijke knelpunt ligt. Als je een oplossing voor een probleem meent te hebben, moet je eerst het probleem goed begrijpen, anders volgt ongetwijfeld straks een teleurstelling. Ik zal het anders zeggen: als je een deksel op een potje wilt passen, moet je eerst de maten van het potje weten. Luister maar naar een verhaal dat ik je zal vertellen, misschien dat je het dan beter begrijpt.

Er was eens een meisje, ze heette Carmen, en ze was een leerling van de A.P.A. (dat is een school op Aruba, waar ze proberen te onderwijzen hoe je als onderwijzer moet onderwijzen).

Op een dag vertelde een van haar leraren haar een verhaal. Er kwamen een paar moeilijke woorden in voor, maar ze dacht dat ze het toch wel aardig begrepen had. Carmen had vanaf het begin van haar schooltijd geleerd om altijd keurig na te zeggen, wat haar leraren haar doceerden.

Zodoende merkte niemand dat er van werkelijke actieve communicatie geen sprake was. Anders hadden haar leraren tijdens die actieve communicatie moeten opmerken, dat die woorden (zoals bijvoorbeeld sociaal-arm, cultuurpolitiek, flexibele structuren, vrijheidsaccomodatie) voor onze Carmen geen werkelijke betekenis hadden. Ze kon deze woorden niet in haar wereld passen, omdat ze die dingen nooit echt gezien, beleefd, meegemaakt had.

Enfin, Carmen ging met al deze verhalen in haar hoofd aan het werk. Ze werkte hard, hield veel van haar kinderen, maar toch wilde het maar niet lukken.

Op een dag schreef ze een stukje in Vorm met een heleboel dode woorden en een oplossing die niet op het probleem paste.

Nu een vraag: heeft Carmen haar lessen niet goed geleerd, of hebben de leraren hun lessen niet goed aan Carmen geleerd.

Praten de leraren op hun eigen universitaire nivo, heel hoog in de lucht, hebben zij wel aansluiting bij de gewone wereld, past hun teorie wel op de praktijk?

Waar hangen de wortels van de leraren?

Lieve Carmen, zie je nu wat er dagelijks in de klas gebeurt? Is er bij jou in de klas werkelijke actieve communicatie, begrijpen de kinderen echt wel wat al die woorden betekenen en begrijp jij waar zij het over hebben. Hoe kun je van ze verwachten dat ze zelfstandig voortborduren op nietszeggende leerstof. Wat hebben zij aan woorden waar ze niets mee kunnen doen in hun wereld.

Waar hangen jouw wortels, Carmen?

Nu iets wat je schrijft over het milieu. Denk je werkelijk dat de dingen die je beschrijft (dronkenschap, ruzies, ouders die niet van hun kinderen houden enz.) denk je nou heus dat deze dingen alleen in dit milieu voorkomen?

En dan de term sociaal-arm, arm aan medemenselijke gevoelens? Deze mensen zijn wel arm, maar beslist niet in hun gevoelens wel in hun portemonnee. Wie zou je eerder sociaal-arm kunnen noemen; de ouders van onze kinderen, of hun werkgevers, die eerst aan een nieuwe auto, een mooi huis, lekker eten en drinken denken en pas veel later, als ze er niet meer onderuit kunnen wel eens willen piekeren over een paar gulden meer voor hun personeel?

De zogenaamde welgestelden, die deze mensen voor een hongerloontje veel te hard laten werken, zodat ze thuisgekomen echt niet meer de energie kunnen opbrengen om hun kinderen iets te leren.

Bovendien, wiens taak is het om de kinderen iets te onderwijzen? Hebben wij wel actieve communicatie met deze mensen, kennen we hun wereld met hun specifieke problemen en zorgen?

Zitten onze wortels wel in de grond?

En hoe hoog hangen de wortels van pater Driessen? Begrijpt hij werkelijk niet wat Franz Fanon bedoelt? Denkt hij heus dat de wortels van de onderwijsboom bij Carmen eindigen?

En Carmen, weet jij wel wat de betekenis is van wat je citeert? Ik zal het nog even herhalen voor de mensen die van fraai proza houden.

Een cultuurpolitiek principe, waarbij een volledige samenhangende geintegreerde en flexibele struktuur van voorzieningen wordt nagestreefd, die aan elk mens gedurende zijn hele leven de voor hem geschikte mogelijkheden moet bieden, om overeenkomstig zijn aanleg, zijn educatieve, sociale, culturele behoeften te bevredigen en om zijn persoonlijkheid, mede door middel van zijn werk en vrijetijdsbesteding, zowel voor zichzelf als ten bate van de gemeenschap waarin hij leeft, te ontwikkelen.

Prachtig he? Heeft iedereen weer adem? Kort gezegd staat hier dus dat een klein groepje mensen (politici, sociologen, onderwijsmensen) gaan uitmaken wat goed is voor het volk en dat is juist waar Franz Fanon ons voor waarschuwt.

Wortels horen in de grond, niet in de lucht!

Als je deze kinderen nog meer uit hun milieu haalt (de school is al milieu-vijandig) dan vervreemd je ze nog meer van zich zelf en hun wereld. Ze ontwortelen. Wat moet er terechtkomen van mensen die in de lucht hangen? Probeer eerst eens werkelijk iets te begrijpen van maatschappelijke structuren, leer dat woord nu eens niet uit je hoofd, maar kijk om je heen, zie wat er gebeurt en ontdek hoe de dingen in elkaar zitten. Oftewel **steek je**

wortels diep in de grond: praat, lach, dans, huil en vier feest met het "volk." Pas dan is er sprake van echte actieve communicatie. Je zult zien hoeveel je van deze mensen kunt leren, pas daarna kun jij hun iets leren van jouw wereld, omdat je ze pas dan echt begrijpt.

P.S. Lieve pater Driessen,

Wilt u de plantjes op de A.P.A. goed verzorgen, zodat hun wortels diep in de grond kunnen groeien en ze niet na een jaar "volle grond" al staan te verdorren?

MARIJKE VAN WAAS
kleuterleidster
Benildeschool

W. Driessen: "het water is hier zeer goed."

Lieve Marijke,

Een plantje op Aruba heeft veel zorg nodig, om te kunnen groeien. Het is hier droog en het water is zeer goed, maar ook erg duur. Maar je moet het plantje ook beschermen tegen vele andere gevaren. Niemand begint, en dit geldt voor de gehele wereld, niet alleen voor Aruba, een plant te snoeien, wanneer het groene kopje net boven komt. Voor Aruba is er echter nog een groter gevaar, het groene kopje is nog niet boven de grond of de loslopende geiten hebben het reeds opgevreten. Het kost heel wat stenen, hagen of hekken om dit te voorkomen. En dan ben je nog niet zeker van de zaak.

W. DRIESSEN
direkteur A.P.A.

ingezonden stukken

ingezonden stukken

"Aardrijkskunde voor de brugklas"

Bij De Wit Stores N.V. Aruba verscheen onlangs "Aardrijkskunde voor de Brugklas" van de hand van M. Eesters. Het is niet duidelijk waarom de auteurs, "meesters," anoniem willen blijven. Voor de recensent van een boek vereenvoudigt het echter wel de zaak. Zeker in dit geval waar maar bitter weinig positieve kritiek geleverd kan worden.

Het is prijzenswaardig dat eindelijk een goed bedoelde poging werd ondernomen om het geografie-onderwijs te verantillianiseren. Dat deze poging niet geslaagd is, is een andere kwestie. Het zou veel te ver voeren om hoofdstuk na hoofdstuk aan te geven op welke punten dit brugklasboekje een mislukking is geworden. Onze onoverkomelijke bezwaren richten zich tegen:

1. *De behandelde leerstof.*
Nauwkeurig heeft men de hoofdpunten van het leerplan voor de brugklas gevolgd, hetgeen duidelijk blijkt uit de indeling der hoofdstukken. Er bestaat echter een schrikbarende wanverhouding tussen het fysisch- en sociaalgeografisch gedeelte: 60 bladzijden natuurkundige en slechts 18 bladzijden sociale geografie. Zolang er geen nieuw leerplan is, dient men zich aan het bestaande te houden. Dat men zich bij de interpretatie hiervan enige vrijheid veroorloft, is normaal. Wanneer echter deze vrijheid zo ver gaat dat begrippen en onderwerpen als beroepsbevolking, beroepscategorieen, de produktievormen (landbouw, industrie, mijnbouw, handel en verkeer), de grondstof- en energievoorziening, de vormen van economische samenwerking, de dienstverlening etc., welke in de brugklas meer dan 50% van de stof omvatten, nauwelijks (anderhalve blz.) of helemaal niet aan de orde gesteld worden, kan men met geen mogelijkheid deze interpretatie van het leerplan verdedigen. Voor degenen die later geen aardrijkskunde in hun pakket kiezen wordt bovendien Europa in nog geen vier (sic!) bladzijden behandeld, waarbij wij dan nog maar zwijgen over de wijze waarop dit is geschied.

2. Het *taalgebruik* en de wijze waarop *logische verbanden* tussen de zinnen gelegd worden, laten uitermate veel te wensen over. Afgezien van afkortingen als o.i.d. (of iets dergelijks!) c.q. (casu quo; op pag. 20 overigens foutief gebruikt), het te pas en te onpas gebruiken van de woordjes "dus" en "en zo," het domweg fout schrijven van woorden (o.a. hydroelectriciteit, geboorte-cijfer, Noord-Amerikaanse, kippen-fokkerij), kunnen wij ons niet voorstellen hoe een brugklasser, die op de Antillen toch al een taalhandicap heeft, wijs moet worden uit de ontelbare moeilijke woorden en begrippen. Ook de logica en samenhang is zoek. Zo leest men op pag. 47:

"De temperatuur. De meeste warmte komt van de zon. De warmte, die de aarde zelf uitstraalt is verwaarloosbaar klein. De zon verwarmt de bodem en de bodem verwarmt weer de lucht. Op het eerste gezicht een vreemde zaak. Men moet echter wel bedenken dat hoe hoger men komt, hoe kouder het wordt, terwijl men toch "dichter" bij de zon komt. Een direct gevolg HIERVAN is, dat de laagste temperaturen op aarde gemeten zijn op de zuidpool (105° onder nul) en niet op de noordpool (ongeveer 70° onder nul). Het zuidpoolgebied is n.l. land met hoge bergen waaroverheen een laag sneeuw en ijs, die in het midden duizenden meters dik is."

Wij zouden dolgraag de les bijwonen van de leraar die dit stukje moet uitleggen óf aan leerlingen die zeggen dat zij het niet begrijpen, óf aan kritisch denkende brugklassers.

Iets wat toch niet mag voorkomen in leerboeken vinden we op pag. 63: "Ook de toendragordel is aanwezig, maar in de bergen spreken wij van alpenweiden OF IETS DERGELIJKS." Weten de auteurs het zelf soms niet? Wat ze in ieder geval niet weten is dat het voorvoegsel

"oer" niet "heel erg" betekent, zoals zij aangeven wanneer zij het over een oerwoud hebben (pag. 62), maar gewoon wil zeggen dat de OORSPRONKELIJKE vegetatie, de natuurlijke vegetatie, woud is. Het zijn allemaal kleinigheden maar er staan er te veel om niet over te vallen.
En dan een zeer kleine greep uit de moeilijke woorden en begrippen: infraroodmeters, kosmische straling, coördinaten, s.g., azimuthale projecties, kristallijne structuur, convectiestroom, radioactieve koolstof, atoom, ionosfeer, relatieve en absolute vochtigheid, condensatiekernen, "repressive cheques", nationaal inkomen, anatomisch etc. etc.
Al deze begrippen gaan het verstandelijk niveau van de brugklasser ver te boven of zijn op het tijdstip dat ze aan de orde gesteld worden in andere vakken nog niet behandeld. We gaan nog een stapje verder. Onze ervaring leert dat leerlingen uit de hoogste klassen van het vwo-havo vaak moeite hebben met deze begrippen. We willen nóg een stapje verder gaan. Onze ervaring leert eveneens dat zelfs hoofdakte-cursisten hiermee moeite hebben!
Het moet ons van het hart: het komt ons voor dat alle beschikbare kennis neergeschreven is zonder de broodnodige vereenvoudiging aan te brengen. Het Duitse spreekwoord "In der Beschrankung zeigt sich der Meister" kent M. Eesters blijkbaar niet.
3. *De geografische inhoud* van de stof. De auteurs gaan wel op de tenen van een vakgeograaf staan als men ziet hoe talloze verschijnselen en begrippen vermoord worden. Uit de lange waslijst een willekeurig aantal:

— Sedert wanneer is de doorsnede van de aarde 7360 km? (pag. 18: $1/_2$ x 6370 — 2900 — 1200 — 75). Liefst 1000 km. te groot!
— Is het in de buurt van de equator echt 50° boven nul? (pag. 14).
— Humus is bepaald GEEN VERWERINGSlaag van planten en dieren (pag. 35).
— Als het waar is dat het zoutgehalte van de oceanen tussen de 34 en 37% schommelt (pag. 39) en we weten dat het zoutgehalte van de Dode Zee ongeveer 7 maal zo hoog is, dan zou deze zee voor pakweg 240% uit zout bestaan!
— Op pag. 58 worden het savanne- en woestijnklimaat als subtropische (!) klimaten aangeduid. Twee pagina's verder staat dat we in de subtropen altijd groene loofbomen vinden.
— Het is raadzaam dat de auteurs eerst een atlas bestuderen voor ze stellen dat "alle woestijnen ongeveer 30°-40° NB en ZB liggen." En zakt de temperatuur in een woestijn als de zon onder is omdat de dalende koude lucht zich doet gelden?? (pag. 60).
— "Het is nu al zo dat een derde deel van de mensheid in armoede leeft en niet voldoende goed voedsel heeft" (pag. 65). Als dat waar is, dan zijn de levensomstandigheden van een slordige 1300 miljoen mensen de laatste dagen wel aanzienlijk verbeteterd.
— Op pag. 69 lezen we: "Belangrijke taalgroepen zijn: a) de Romaanse talen (spaans, italiaans, papiament, etc) afgeleid van het latijn." Sedert wanneer is het papiamentu afgeleid van het latijn? Of stelt men dit in het kader van de verantillianisering?
— Zou men in de arme landen echt niet weten wat televisie is (pag. 68)? Een dergelijke uitspraak doet ons denken aan vroeger toen de meester(s) ons vertelde(n) dat de Chinezen kindermoordenaars waren!
Het heeft weinig zin om verder te gaan. Voorbeelden als hierboven komen met de regelmaat van een klok voor. Wat het dan allemaal wél moet zijn? Dat zou het schrijven van een nieuw brugklasboek inhouden.
Tenslotte:
— nergens wordt verwezen naar kaarten in de atlas;
— nergens vindt men opgaven of diagnostische toetsen;
— de foto's zijn niet overal functioneel en vaak slecht afgedrukt;
— de teksten bij de tekeningen zijn niet altijd even duidelijk en soms zelfs onjuist.
Er zijn nog tal van andere dingen waarop men kritiek kan uitoefenen. Op vele plaatsen wordt eenvoudig iets gesteld zonder dat het uitgelegd wordt of kan de tekst op uiteenlopende wijzen geïnterpreteerd worden.
Een brugklasser kan natuurlijk alles mooi van buiten leren. Wij vinden dat echter energieverspilling omdat het noodzakelijke inzicht in de stof ontbreekt.
Resumerend: "Aardrijkskunde voor de brugklas" is een boekje dat op zeer veel punten ernstig tekort schiet. Het gebruik van dit leerboek in de brugklas achten wij volstrekt onmogelijk, niet alleen omdat het veel te moeilijk is (afgezien van de talloze essentiële fouten die erin staan) maar ook omdat ongeveer de helft van de basisleerstof ontbreekt. Het boekje is meer geschikt als basisboek voor de fysische geografie in 4 mavo, op voorwaarde dat de stof zeer kritisch behandeld wordt.

R. GASPAR
Curaçao

FESINA-CONGRES

primeur voor de antillen

Juwelier **KAN**

brengt als eerste op de Nederlandse Antillen het nieuwste elektronische horloge

ETERNA SONIC

Voor mensen die met secondes werken is dit het enige werkelijk nauwkeurige horloge.

Nauwkeurig tot op ongeveer 30 seconden per maand. Een batterij draagt zorg voor de energie van het uurwerk, toereikend voor een jaar.

Voor de grootste precisie naar **KAN**
Vraagt vrijblijvend naar de

ETERNA SONIC